

ne have forhindret, at pågældende gled ud i socialt forfald. På lignende måde må det antages, at der blandt langvarigt arbejdsløshedsunderstøttede findes adskillige erhvervshæmmede, hvis forhold burde tages op til undersøgelse, længe før de efter at have opbrugt deres understøttelse henvender sig som trængende til de sociale myndigheder. Forsåvidt angår syge og ulykkesramte lægges der i stigende grad vægt på, at patientens erhvervsmæssige og sociale problemer tages op på det tidligst mulige tidspunkt, da dette i sig selv bidrager til hos patienten at skabe en positiv indstilling af betydning for selve helbredelsesprocessen.

17. I de senere år har der overalt været en voksende erkendelse af, at en effektiv indsats på disse områder ikke alene forudsætter, at der sættes ind tidligst muligt, men også at den erhvervshæmmedes fysiske, psykiske, sociale, erhvervsmæssige og familiemæssige problemer behandles som en helhed. Hidtil har de enkelte spørgsmål i overvejende grad været behandlet af en række forskellige institutioner m. v., der hver for sig kan hjælpe på et bestemt punkt, men sjældent er i stand til at finde en samlet løsning på problemerne i en kompliceret livssituation. Samtidig erkendes det, at de enkelte led i rehabilitationen, lægebehandling, arbejdssterapi, arbejdsanalyse, optræning eller omskoling og arbejdsanvisning må samordnes til een kontinuerlig proces. Dette helhedssyn er stærkt understreget i en rapport, som De forenede Nationer efter en undersøgelse omfattende en række lande har udsendt om rehabiliteringsproblemet i 1953.

IV.

18. Som anført ovenfor under 13. vedrører de i denne indstilling omhandlede problemer personer med forskelligartede handicap, og en række sundhedsmæssige og sociale institutioner og myndigheder beskæftiger sig allerede med disse personers forhold. Udvalget lægger vægt på, at de enkelte institutioners selvstændige ansvar ikke svækkes, og man har betragtet det som sin hovedopgave at stille forslag om en sådan organisation af institutionernes samvirken, at de bliver i stand til i fællesskab at tage rehabiliteringsproblemerne op til løsning efter de i det foregående anførte

retningslinier. Derimod er udvalget ikke gået nærmere ind på, i hvilket omfang de bestående institutioner indenfor særforborg, invalideforsikring, den offentlige arbejdsanvisning m. m. bør udbygges eller omformes, eller nye institutioner bør oprettes, ligesom man ikke har taget stilling til enkeltheder i de foran under 3 nævnte indstillinger. Såfremt der nedsættes et centralt koordinationsudvalg som foreslået nedenfor under 27, bør disse spørgsmål optages til behandling i dette. Iøvrigt forudsættes det, at de ansvarlige centraladministrative myndigheder fortsat vil have opmærksomheden henvendt på disse spørgsmål og tage fornødent initiativ til nødvendige administrative eller lovgivningsmæssige ændringer.

19. Udvalget finder anledning til at fremhæve betydningen af, at arbejdet får en fast forankring i det lokale selvstyre. De folkevalgte sociale udvalg, der i henhold til forsorgsloven har en central placering i den sociale administration, bør have et særligt ansvar også på dette område. Visse steder er der iøvrigt allerede udvist et kommunalt initiativ med hensyn til en udbygning af den sociale forvaltning med særlige specialister og med hensyn til oprettelse af træningsværksteder m. v. I forbindelse hermed er der i nogle tilfælde nedsat repræsentative fællesudvalg, jfr. ovenfor under 9 og 10 om fællesudvalgene i Århus og Odense. Nedsættelse af sådanne udvalg — med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og eventuelt for kommuner i det opland, der har adgang til at benytte vedkommende foranstaltning — vil kunne bidrage til at stimulere den lokale interesse for spørgsmålene.

20. Udvalget har overvejjet, hvorledes det kan sikres, at der i det enkelte tilfælde sættes ind på det tidligst mulige tidspunkt, og at der tilvejebringes den fornødne kontinuitet i rehabiliteringsprocessen. Man er kommet til det resultat, at det er nødvendigt at etablere en personlig kontakt mellem de institutioner, der først får forbindelse med de erhvervshæmmede, og de organer, der har til opgave at drage omsorg for behandling, oplæring, optræning og anvisning af de pågældende, således at der sikres en løbende fælles behandling af sager, der vedrører flere parter. *Der bør med henblik herpå nedsættes mindre lokale kontaktudvalg.*